

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Layihə Avropa İttifaqı
tərəfindən maliyyələşdirilir

TƏHSİL İNSTİTUTU
Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu

Kurikulum

UŞAQ BAXICISI

Bakı - 2020

Bu kurikulum Avropa İttifaqının texniki yardımı çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyini dəstəkləmək üçün “Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin İcrasına Dəstək” (EuropeAid/138339/DH/SER/AZ) layihəsi tərəfindən hazırlanmışdır. Kurikulumda ifadə olunan fikirlər və məlumatlara görə Avropa İttifaqı, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutu məsuliyyət daşımır.

MÜNDƏRİCAT

1. Ümumi məlumat.....	2
2. Təhsil proqramının (kurikulumun) ümumi məqsədləri.....	2
3. Peşənin (kvalifikasiyanın) qısa təsviri	4
4. Məşğulluq imkanları.....	4
5. Bilik, bacarıq, müstəqillik və məsuliyyət səviyyəsi.....	4
6. Peşə (kvalifikasiya) üçün xüsusi tələblər	5
7. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi.....	5
8. Kredit transferi.....	5
9. Nümunəvi tədris planı	6
10. Modullarda olan səriştələrin spesifikasiyası.....	7
10.1. Əsas səriştə modulları.....	7
10.2. Ümumi səriştə modulları	15
10.3. Spesifik səriştə modulları	22
11. Pedaqoji prosesin təşkili.....	25
12. Yekun dövlət attestasiyası.....	27
13. Xüsusi qayğıya və ya əlavə dəstəyə ehtiyacı olan tələbələr	27
14. Kurikulumun hazırlanması prosesində iştirak edənlərin siyahısı.....	28

1. Ümumi məlumat

Tədris fənləri modullaşdırılmış strukturda olan bu təhsil proqramı təhsilalanların müvafiq sahə üzrə bilik, bacarıq və vərdişlərə yiyələnmələrinə imkan yaratmaqla onları ictimai həyata və səmərəli əmək fəaliyyətinə hazırlayacaq. Proqramı uğurla başa vuran təhsilalanlar müasir əmək bazarında işçidən tələb olunan və işəgötürənlər tərəfindən müəyyən edilən səriştələrə yiyələnəcəklər.

Təhsil proqramı “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə təsdiq olunmuş “Orta ixtisas təhsilinin dövlət standartı və proqramı”na uyğun hazırlanmışdır.

2. Təhsil proqramının (kurikulumun) ümumi məqsədləri

- Təhsilalanlarda müasir tələblərə və şəraitə uyğunlaşmaq, rəqabətqabiliyyətli olmaq, informasiya cəmiyyətində yaşayıb fəaliyyət göstərmək, ünsiyyət yaratmaq bacarığını formalaşdırmaq;
- Yüksək intellektual səviyyəyə və praktiki iş qabiliyyətinə, yeni texnologiyalara yiyələnmək, informasiya axınında çevik istiqamət tapmaq bacarığını formalaşdırmaq;
- Uşaqların qayğısına qalmağı, onların təhlükəsiz, gigiyenik şəraitdə saxlanması, təlimatlara uyğun qidalandırılması və əyləndirilməsini bacaran və öz biznesini uğurlu şəkildə qura bilən yüksək səviyyəli və rəqabətqabiliyyətli kadrlar hazırlamaq.

Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların təsnifatında şifri (kodu):	-
İqtisadiyyatın əhatə olunan sahələri:	Səhiyyə və sosial xidmətlər
İstinad edilən kvalifikasiya standartı:	Uşaq baxıcısı
Məşğulluq təsnifatında işin kodu:	5131
Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsində (AzMKÇ) səviyyəsi:	5
Qəbul tələbləri: ¹	Ümumi orta təhsil
Məzunların təhsilini davam etdirmə istiqamətləri: ²	– Sosial iş; – Təhsildə sosial-psixoloji xidmət; – Məktəbəqədər təhsil; – Korreksiyaedici təlim; – İbtidai sinif müəllimliyi.
Tam təhsil proqramının müddəti ³ :	3 il
Hədəf qrupu (kvalifikasiya üçün)	Ümumi orta təhsil başa vurmuş istənilən şəxs
Qəbul edən qurum:	Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Hazırlanma tarixi:	May, 2020-ci il
Yenilənmə üçün son tarix:	May, 2025-ci il

¹ İxtisasa qəbul olunmaq üçün əvvəlki təhsil pilləsi (səviyyəsi) və təcrübə ilə bağlı tələblər.

² Növbəti təhsil pilləsində (səviyyəsində) təhsil ala biləcəyi əlaqəli ixtisas(lar).

³ Təhsil proqramdakı modullardan biri (bir neçəsi) üzrə kreditə malik olan təhsilalanlara həmin modul(lar) tədris edilmir və təhsil proqramının müddəti müvafiq həcmdə qısaldılır.

3. Peşənin (kvalifikasiyanın) qısa təsviri

Uşaq baxıcısı öz evində məhdud sayda (1-4) uşağın qayğısına qalır. Uşağın təhlükəsiz, gigiyenik şəraitdə saxlanması, təlimatlara uyğun qidalandırılması və əyləndirilməsi ilə məşğul olur. Uşaq baxıcısı uşağın inkişaf edəcəyi, öyrənəcəyi və sosial bacarıqlarının artacağına imkan verən müsbət emosional, tərbiyəvi və stimullaşdırıcı mühit yaradır. O, hətta yeməyin hazırlanması, uşaqların bir yerdən digərinə təhlükəsiz şəkildə aparılıb-gətirilməsi kimi digər vəzifələri yerinə yetirə bilər.

4. Məşğulluq imkanları

Təhsilalan təhsili başa vurduqdan sonra bağçalarda, uşaq evlərində, körpələr evlərində fəaliyyət göstərə bilər. Özünü-məşğulluq üçün əlverişli imkanlar mövcuddur. Təcrübə əldə etdikdən sonra öz evində məhdud sayda (1-4) uşaqların qayğısına qala bilər.

5. Bilik, bacarıq, müstəqillik və məsuliyyət səviyyəsi⁴

Bilik	Bacarıq	Müstəqillik və məsuliyyət
<ul style="list-style-type: none">– “Uşaqların hüquqları haqqında” BMT-nin Konvensiyası;– “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;– “Məktəbəqədər təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;– Kiçik yaşlı uşağa qulluq ilə bağlı qanunvericilik və nizamlayıcı tələblər;– Müvafiq təlim-tərbiyə proqramları;– Təlim-tərbiyə işinin məzmunu, metodları və onun tətbiqi yolları;– Uşaq və yaş psixologiyası;– Uşaqlara xidmət qaydaları;– Uşaqların inkişaf sahələri və inkişaf nəzəriyyələri.	<ul style="list-style-type: none">– Effektiv şəkildə ünsiyyət qurma;– Təhlil etmə və qiymətləndirmə;– Uşaqların emosional inkişafı;– Uşaqların istirahət vaxtlarının təşkili;– Uşaqların öyrənmə fəaliyyətini təmin etmə;– Sanitariya-gigiyena qayda və normalarına riayət etmə.	<ul style="list-style-type: none">– Gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil fəaliyyət göstərir;– Kiçik kollektivin fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə, kollektiv üzvlərinin inkişafına dəstək verməyə qadirdir.

⁴ Tələb olunan bilik, bacarıq, məsuliyyət və müstəqillik haqqında ətraflı məlumat müvafiq peşə standartında verilmişdir.

Bütün bilik və bacarıqlar təhsil proqramının (kurikulumun) modullarında tədris olunacaq. Müstəqillik və məsuliyyət səviyyələri Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsində (AzMKÇ) səviyyə deskriptorlarına (təsvirlərinə) uyğun tərtib edilmişdir.

6. Peşə (kvalifikasiya) üçün xüsusi tələblər

Uşaq baxıcısı kimi işləmək istəyən şəxslər üçün sinir sistemi xəstəlikləri və psixi pozğunluqların olmaması kimi bəzi məhdudiyyətlər var. Uşaq və körpələrlə iş zamanı səbr və stresə davamlı olmaq tələb olunur.

7. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi

Təhsilalanların bilik, bacarıq və vərdişlərinin səviyyəsi təlim nəticələri əsasında qiymətləndirilir. Qiymətləndirilmə müvafiq qanunvericiliyə uyğun həyata keçirilir.

8. Kredit transferi

Orta ixtisas təhsili müəssisələrində tədris prosesi Avropa Kredit Transfer Sisteminə uyğun olan kredit sistemi əsasında təşkil olunur. Kredit sistemi üzrə tədrisin təşkili qaydaları Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilir.

9. Nümunəvi tədris planı

1 kredit = 30 saat

	Modulların siyahısı	Həftəlik auditoriya saati	Cəmi auditoriya saati	Ümumi saatlar	Kreditlərin sayı ⁵
Əsas səriştə modulları⁶			720	1440	48
1.	Azərbaycan dilində ünsiyyət	4	180	360	12
2.	Xarici dildə ünsiyyət	4	180	360	12
3.	Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə	4	180	360	12
4.	İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	1	60	120	4
5.	Peşə etikası və sosial həyat bacarıqları	1	30	60	2
6.	Sahibkarlıq	1	30	60	2
7.	Öyrənmək üsullarına yiyələnmə	1	30	60	2
8.	Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin əsasları	1	30	60	2
Ümumi səriştə modulları⁷			360	720	24
9.	Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi – Sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması – İlk yardım – Yangından mühafizə	2	60	120	4
10.	Planlaşdırma	1	30	60	2
11.	Hesabatvermə və sənədləşdirmə	1	30	60	2
12.	Mənəvi, psixoloji və fiziki sağlamlığın qorunması	2	60	120	4
13.	Pedaqoji fəaliyyətin həyata keçirilməsi	2	60	120	4
14.	Psixoloji fəaliyyətin həyata keçirilməsi	2	60	120	4

⁵ Kredit dəyəri Avropa Kredit Transferi və Toplanması Sistemində (AKTTS) müvafiq müəyyən edilir.

⁶ Avropa Şurasının Ömürboyu təhsil üzrə əsas səriştələrə dair tövsiyələrinə (22 may 2018-ci il, N: 2018/C 189/01) uyğun olaraq müəyyən edilmişdir. Bu modullar təhsilalanların daim yeniləşən, müasir standartlara uyğun gələn biliklərə və dünyagörüşünə yiyələnməsini, insan hüquqları və azadlıqlarına, ictimai dəyərlərə hörmət ruhunda yetişməsini, şəxsiyyət kimi inkişaf etməsini və ömür boyu təhsilə hazırlanmasını təmin etməyə xidmət edir.

⁷ Bu modullar təhsilalanlara ixtisasın aid olduğu iqtisadi fəaliyyət sahəsi və müvafiq bacarıq səviyyəsinə uyğun geniş səriştələr verməklə onların gələcəkdə əmək bazarında mobilliyinin artırılmasına xidmət edir.

	Modulların siyahısı	Həftəlik auditoriy a saati	Cəmi auditoriy a saati	Ümumi saatlar	Kreditlərin sayı⁵
15.	Tədrisdə düzgün təlim metodikasının tətbiq edilməsi	2	60	120	4
Spesifik səriştə modulları			1080	2160	72
16.	Uşağa qulluq və valideynlərlə əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətin təşkil edilməsi	4	240	480	16
17.	Uşaqların gündəlik qayğılarının yerinə yetirilməsi	4	300	600	20
18.	Uşaqların öyrənmə fəaliyyətinin təmin edilməsi	6	360	720	24
19.	Qüsurlu uşaqlara xidmətin göstərilməsi	4	180	360	12
	İstehsalat təcrübəsi, diplomqabağı təcrübə			600	30
	Attestasiya				6
	Cəmi		2160	4920	180

10. Modullarda olan səriştələrin spesifikasiyası

10.1. Əsas səriştə modulları

Azərbaycan dilində ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Fəaliyyət sahəsinə aid olan ümumi məlumatları təhlil edə bilir	<ul style="list-style-type: none"> a. Fəaliyyət sahəsində görülməli işlərin təlimat qaydalarını ətraflı şərh edir; b. Verilən tapşırığı qrafik üzrə (plan şəklində) mərhələlərə ayıra bilir c. Verilən tapşırıqla əlaqədar müxtəlif mənbələrdən alınan məlumatları düzgün təhlil edir; d. Fərdi və ya işçi qrupu tərkibində müvafiq qanunvericilik normalarına və qaydalarına əsaslanaraq görülməli işlərin strateji planını hazırlayır
2. Fəaliyyət prosesində müvafiq işçi qrupları ilə müzakirələr apara bilir	<ul style="list-style-type: none"> a. Mürəkkəb texniki məlumatları dil normaları və seçilmiş üsluba uyğun şəkildə çatdırır;

Azərbaycan dilində ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	<ul style="list-style-type: none"> b. Danışarkən məlumatları, rəyləri və fikirləri məntiqi bir şəkildə əlaqələndirir; c. Mövzuya və dinləyicilərin anlama səviyyəsinə uyğun dildən istifadə edir.
3. Fəaliyyət sahəsinə aid müxtəlif iş proseslərini yazılı təsvir edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Qoyulmuş məqsədə və hədəf auditoriyaya uyğun ünsiyyət formatı seçir; b. Fəaliyyət sahəsinə aid sənədləri müvafiq tələb və normalara uyğun, aydın, məntiqi tamamlanmış şəkildə tərtib edir; c. Mənanı qorumaq üçün dəqiq quruluşdan və durğu işarələrindən istifadə edir; d. Mətnləri orfoqrafik və qrammatik cəhətdən düzgün yazır; e. Görüləcək işə dair mərhələli təqdimat və yekun hesabat hazırlayır.

Xarici dildə ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Dinlədiyi məlumatı anlamaq	<ul style="list-style-type: none"> a. Peşəsi ilə bağlı hər hansı bir məlumatı dinləyib qısa məzmununu təsvir edir; b. Dinlədiyi mətnə aid sualları cavablandırır; c. Ətrafında asta və aydın şəkildə aparılan müzakirənin mövzusunı müəyyən edərək münasibət bildirir;
2. Danışığ və müzakirələrdə aparmaq	<ul style="list-style-type: none"> a. Aparılan geniş müzakirələrdə effektiv şəkildə iştirak edir; b. Verilmiş tapşırığa əsasən hər hansı bir mövzu ətrafında izahlı danışa bilir; c. Marağ dairəsində olan mövzulara aid qısa söhbətlərdə iştirak edir (əlavə fikir və münasib nümunələrlə öz fikirlərini genişləndirmək və əsaslandırmaq şərti ilə); d. Verilmiş mövzuya aid topladığı informasiya əsasında təqdimat hazırlayır;
3. Oxuduğu məlumatın məzmununu təsvir etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Müvafiq istinad mənbələrindən (məsələn, lüğətlər) istifadə etməklə müxtəlif mətnə və məqsədlərə uyğun üslub və sürətlə müstəqil oxuyur;

Xarici dildə ünsiyyət	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	<ul style="list-style-type: none"> b. Fəaliyyət sahəsinə aid peşə terminləri, anlayışları, avadanlıq və göstərilən xidmətlərə dair təlimatları oxuyub təsvir edə bilir. c. Kiçik həcmdə mətnlərin məzmununu anladığını nümayiş edir.
4. Məlumatları yazılı şəkildə təsvir edir	a. İş planı, icmal, layihə smetası və görülmüş işlər barəsində hesabatları düzgün tərtib etməklə aktual mövzularda strukturlu peşəkar məktub, reklam mətnləri və elektron məktublar hazırlayır.

Riyazi hesablamə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Fəaliyyət sahəsinə aid məlumatları elementar riyazi hesablamalarla müəyyən etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Fəaliyyət sahəsinə aid məsələlərdə maksimum və minimum göstəriciləri (lahiyyənin ümumi dəyərini, smeta xərclərini, hər hansı məhsulun dəyərini, endirim səviyyəsini) hesablayır; b. İşlə bağlı dövrü məlumatları (məsələn aralıq hesabatları) toplamaqla onları müvafiq qrafik formada təqdim edir; c. Verilən qərarları əsaslandırmaq üçün bir sıra mənbələrdən proqnozlaşdırıla bilən məlumat kateqoriyalarını müqayisə edir (məsələn, materialların haradan alınması ilə bağlı qərar vermək).
2. Məsələlərin həllində rəqəmlərlə işləmə bacarığından istifadə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Məsələlərin həllində sadə riyazi əməlləri düzgün seçir (məsələn, qiymət artımlarının məhsulun satışına təsirini hesablanması); b. Fəaliyyət sahəsinə aid mürəkkəb məsələlərin həllində faiz, nisbət və ya kəsrlərdən istifadə etməklə müvafiq riyazi əməlləri yerinə yetirir.
3. Məsələlərin həllində ölçmə və həndəsə bacarıqlarından istifadə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İşlə bağlı gündəlik problemlərin həllində məkandan düzgün istifadəni planlaşdırır (məsələn, təyin edilmiş sayda simmetrik formada olan obyektlərin saxlanması üçün tələb olunan məkan hesablaması); b. Çox sayda dövrü tapşırıqları tamamlamaq və silsilə məhsullar hazırlamaq üçün tələb olunan materialların

Riyazi hesablama	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	sayını, yaxud lazım olan vaxtı hesablamaq üçün məhdud sayda riyazi düsturlardan istifadə edir.
4. Riyazi üsul və əməllərdən istifadə edərək məlumatları müvafiq formatlarda təqdim etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Sadə hesablamaları müxtəlif metodlarla aparır (zehin, kağız üzərində və ya kalkulyator vasitəsi ilə); b. Resursların istifadəsinin monitorinqi məqsədi ilə sadə uçot sənədlərini tərtib edir (məsələn, baza düsturlar əsasında sadə cədvəl, qrafik və diaqram şəklində hesabat hazırlır). c. İş prosesində məntiqi və riyazi hesablamalarla maliyyə xərcləri, ödəmə qabiliyyəti, gəlir, qənaət və investisiya haqqında məlumatları qiymətləndirməyi və proqnozlaşdırmağı bacarır; d. Müxtəlif funksiya və funksional asılılıqların qrafiklərini qurur (məhsulun qiymətinin dəyişməsinin satışın həcmindən asılılığı.)

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Fəaliyyət sahəsinə aid məlumatları toplamaq, emal və istifadə etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Müxtəlif informasiya resurslarında gündəlik iş fəaliyyətinə aid məlumatları əldə edir; b. Əldə etdiyi məlumatların emal edərək ən uyğun məlumatları seçir. c. Öz tələblərini qarşılamaq üçün ən uyğun məlumat mənbəyini (mənbələrini) seçir. Məlumat və məzmunun müvafiq qaydada saxlanması və tapılması üçün sistem yaradaraq bu sistemdən istifadə edir;
2. İKT-dən istifadə edərək müxtəlif məzmununda təqdimatlar hazırlamaq	<ul style="list-style-type: none"> a. Fəaliyyəti sahəsində tələb olunan məzmun yaratmaq üçün İKT-nin imkanlarından düzgün istifadə edir; b. Fəaliyyəti ilə əlaqədar müxtəlif formatlarda (*pdf. *ppt) rəqəmsal təqdimatlardan istifadə edir; c. Verilmiş mövzuda PowerPoint proqramı ilə təqdimatlar hazırlayır; d. Multimediyaya informasiyasından istifadə edərək təqdimatlar hazırlayır; e. CorelDRAW proqramında verilən qeyri-mürəkkəb tapşırıqları yerinə yetirir;

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT)	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
3. Məlumatları bölüşür və başqaları ilə əməkdaşlıq edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İş mühitində müxtəlif elektron vasitələrlə video konfransların keçirilməsi üçün bağlantı yaradır; b. İş mühitində mesajlar və ya digər məzmunu göndərən, yaxud cavablandırılan zaman riayət ediləcək normaları (məsələn ünvanın formaları, üslub, format və s.) müəyyən edir; c. İş mühitində məlumatların əldə edilməsi ilə bağlı mesaj və ya sorğuları düzgün formada göndərir və cavablandırır.
4. Şəxsi və çalışdığı müəssisənin informasiya təhlükəsizliyini təmin etmək	<ul style="list-style-type: none"> a. Müxtəlif kommunikasiya bağlantılarında mövcud potensial riskləri müəyyən edir; b. Rəqəmsal mühitdə özü və ona məxsus məlumatların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün görüb biləcəyi tədbirləri sadalayır. c. Sənəd mübadiləsi apararkən elektron poçt (e-mail), elektron imzadan (Digital signature) vasitələrindən istifadə edir;
ə. Fəaliyyət sferasında elektron kommunikasiya vasitələrindən istifadə etmək	<ul style="list-style-type: none"> d. Müxtəlif naviqasiya sistemi ilə obyektlərin yerləşmə nöqtələrini müəyyən edərək uyğun marşrut seçir. e. İş fəaliyyəti ilə əlaqədar Web səhifələrdə məhsul və ya xidmət haqqında elan yerləşdirir; f. Elektron bank ödənişlərini, köçürülmə əməliyyatlarını (e-banking), maliyyə və vergi hesabatlarını həyata keçirir;

Peşə etikasını və sosial həyat bacarıqları	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşə etikasını prinsiplərinə hörmət edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Qlobal biznesdə mənəvi qərar qəbul etmə prinsiplərini anladığını nümayiş etdirir; b. Ümumi etik prinsipləri fərdi və qrup işlərində müəyyən hallar və ya təcrübələrə tətbiq edir; c. Ölkənin iqtisadi qanunvericiliyinin ticarət, peşələr və təşkilatlara mühüm təsir yollarını qiymətləndirir; Özü və komandanın davranışlarını peşə etikasını baxımından təhlil edir.

Peşə etikas və sosial həyat bacarıqları	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
2. Vaxtdan səmərəli istifadə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Özü və hamkarlarının vaxtını israf edən fasilələr və hər hansı başqa məsələlərlə mübarizə aparmaq üçün müvafiq strategiyalar qəbul edir; b. Öz işi və grup işini vaxtında yerinə yetirmək üçün praktiki metodlardan istifadə edir; c. İş daha effektiv təşkil etməklə müəyyən fəaliyyətlərə sərf edilən vaxtı azaldır; d. Peşə məqsədləri və şəxsi vaxt arasında tarazlıq əldə edir.
3. Qrupda effektiv işləyir	<ul style="list-style-type: none"> a. Komanda daxili prosesləri (giriş, keçid və çıxış) müəyyən edir; b. Uğurlu komanda təcrübəsinin xüsusiyyətlərini təsvir edir; c. Müxtəlif sahələrdən olan şəxslərin birləşdiyi komandalarda effektiv komanda üzvlüyünü nümayiş etdirir; d. Münaqişələri effektiv həll edir.
4. İş davranışını təhlil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Boşluqları müəyyən etmək və həll yollarını tapmaq üçün komanda üzvləri ilə işgüzar davranış problemlərini müzakirə edir; b. Müxtəlif iş mühitlərində nümunəvi işgüzar davranış nümayiş etdirir; c. Digər şəxsin problemləri, fikirləri, düşüncələri və təcrübələrinə anlayış nümayiş etdirir.

Sahibkarlıq	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Yeni həll yolları tələb edən çətin tapşırıqları müəyyən edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Özünün maraq dairəsində olan sahədə potensial təkmilləşmə və ya innovasiya imkanlarını dəyərləndirmək üçün təhlil aparır.
2. Yeni ideyaları müəyyən edir və formalaşdırır	<ul style="list-style-type: none"> a. Təkbaşına, yaxud komandanın bir üzvü kimi təkmilləşmə və ya innovasiyaları özünün maraq dairəsinə tətbiq etmək üçün bir sıra ideyalar irəli sürür; b. Təkmilləşmə və ya innovasiyaların tətbiqi üçün irəli sürülmüş ideyalar toplusunu qiymətləndirməklə hər birinin üstün və zəif cəhətlərini müəyyən edir;

Sahibkarlıq	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	c. Müəyyən edilmiş hər bir ideya ilə bağlı potensial maraqlı tərəfləri (bunlar təkmilləşmə fəaliyyətlərinə təsir edə bilən, bu ideyalarda maraqlı olan, yaxud onun təsirinə məruz qalan şəxslərdir) müəyyən edir.
3. Yeni ideyaları həyata keçirmək üçün lazım olan resursları müəyyən edir	a. Özünün maraqlı dairəsinə aid sahədə təkmilləşmə və ya innovasiya ilə bağlı hər hansı ideyanı reallaşdırmaq üçün tələb olunan resursları (məsələn, materiallar, avadanlıqlar, insan resursları və vaxt) müəyyən edir; b. Yeni ideyanın həyata keçirilməsi prosesində müəyyən etdiyi resurslardan necə istifadə ediləcəyini təsvir edir.
4. Yeni ideyanın reallaşdırılması üçün tələb olunan büdcəni planlaşdırır	a. Özünün maraqlı dairəsinə aid sahədə innovasiya və təkmilləşmə ilə bağlı ideyanın həyata keçirilməsi zamanı xərc tələb edən sahələri müəyyən edir.
5. Yeni ideyanın həyata keçirilməsini planlaşdırır	a. Özünün yeni ideyasını həyata keçirmək üçün başqasının köməyi ilə tələb olunan resurslar və xərc tələb edən sahələri göstərməklə ümumi plan hazırlayır.
6. Müstəqil işləyir	a. Dövri və digər iş tapşırıqlarını müstəqil şəkildə effektiv həyata keçirir; b. Vaxt və resurslardan maksimum düzgün istifadəni təmin etmək üçün gündəlik fəaliyyətlərini prioritetləşdirir; c. Öz fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi yollarını müəyyən etmək üçün təşəbbüs göstərir; d. Fəaliyyətlərində dəyişikliklər edən zaman öz səlahiyyətlərindəki məhdudiyyətləri müəyyən edir və lazım olan hallarda müvafiq icazə alır.
7. Komandanın bir hissəsi olaraq effektiv işləyir	a. Komanda üzvü olaraq effektiv işləyir; b. Çox mürəkkəb olmayan olan komanda tapşırıqlarının icrasına nəzarət edir.

Öyrənmək üsullarına yiyələnmə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Effektiv təlim strategiyaları hazırlayır	a. Sistemli və systemsiz öyrənmə prosesində öz təhsilinə görə cavabdehlik daşıyır; b. Səhvlərdən öyrənmə potensialını dərk edir;

Öyrənmək üsullarına yiyələnmə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	<ul style="list-style-type: none"> c. Təlim hədəflərinə nail olmaq üçün lazım gəldiyi hallarda özünün ənənəvi yanaşmalarını təhsilinə uyğunlaşdırır; d. Təhsilini artırmaq üçün bir sıra metodlardan (məsələn, nəticələr çıxarma və həmkarlarına öyrətmə) istifadə edir.
2. Özünəməxsus təlim təcrübələri və təlim istəklərini müəyyən edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Təhsilalan olaraq fəaliyyəti ilə bağlı kontekstdə əsas güclü və zəif cəhətlərinin təhlilini aparmaqla zəif cəhətləri necə aradan qaldırmaq lazım olduğunu müəyyən edir; b. Özünün üstünlük verdiyi təlim metodlarının effektivliyini dəyərləndirir; c. Özünün təlim strategiyalarını daha təsirli etmək üçün adaptasiya və ya əhatə dairəsini genişləndirməyin yollarını müəyyən edir; d. Komanda üzvlərinin təlim fəaliyyətlərini daha obyektiv təsəvvür etmələri və təlim ehtiyaclarını müəyyən etmələrinə yardım edir.
3. Özünün təlim ehtiyaclarını müəyyən edir və peşəkar inkişafını planlaşdırır	<ul style="list-style-type: none"> a. Karyera baxımından (və ya şəxsi inkişaf baxımından) mümkün təlim hədəfləri və onların əldə edilməsi üçün mövcud olan potensial təlim yollarını müəyyən edir; b. Karyera və ya şəxsi inkişaf hədəfləri ilə bağlı olan təlim məqsədlərini prioritetləşdirir; c. Təlim məqsədlərinə ən yaxşı formada nail olmaq baxımından düzgün qərar vermək üçün müvafiq məlumatları axtarır; d. Qısa və uzunmüddətli təlim hədəfləri, tələb olunan vaxt və resursları, o cümlədən, bu hədəflərə nail olmaq üçün tələb olunan tədbirləri göstərməklə təlim planı hazırlayır.

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin əsasları	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Hüququn mənbələrini müəyyən edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Mülki hüququn mənbələri və normalarını dəqiq müəyyən edir; b. İnzibati hüququn mənbələri və normalarını dəqiq müəyyən edir; c. Əmək hüququnun mənbələri və normalarını dəqiq müəyyən edir; d. Ekologiya hüququnun mənbələri və normalarını dəqiq müəyyən edir; e. Cinayət hüququnun mənbələri və normalarını dəqiq müəyyən edir.
2. Mürəkkəb mübahisəni qanunvericiliyə uyğun həll edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün qanunvericilikdə müvafiq şərtləri tapır; b. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün müvafiq orqanları müəyyən edir; c. Mübahisəli kompleks məsələni həll etmək üçün müvafiq hüquqi orqanlara müraciət edir.

10.2. Ümumi səriştə modulları

Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi	
Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi üzrə səriştələr zəruridir	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
Sağlamlıq və təhlükəsizliyin qorunması	
1. Fərdi sağlamlığı və təhlükəsizliyini qoruyur	<ul style="list-style-type: none"> a. İş yerinin, avadanlıqların təhlükəsiz, zərərsiz olmasını yoxlayır, sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə hüquqi-normativ tələblərə uyğunluğunu təmin edir; b. Şəraitə, ətraf mühitə və fəaliyyətlərə uyğun olaraq düzgün fərdi mühafizə paltarını geyinir.
2. Təhlükəsizlik təlimatları, nişanları və göstərişlərinə riayət edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Təlimat, nişan və göstərişlərə düzgün əməl edilməsini nümayiş etdirir; b. Digər şəxslərin təlimat, nişan və göstərişlərə əməl edilməsi ilə bağlı təlimatlandırılması qaydalarını təsvir edir.
3. Sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri ilə bağlı hesabat verir	<ul style="list-style-type: none"> a. Hüquqi və təşkilati tələblərə uyğun olaraq, sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri haqqında effektiv hesabat verir, o cümlədən müvafiq şəxsləri

	<p>məlumatlandırır, sağlamlıq və təhlükəsizlik ilə bağlı qeydiyyatı tamamlayır;</p> <p>b. Həmkarlarının sağlamlıq və əməyin mühafizəsi məsələləri haqqında effektiv hesabat verə bilməsinə dəstək verir.</p>
İlk yardım	
1. İlk yardım hadisələrini idarə edir	<p>a. Hadisə baş verən zaman ilkin qiymətləndirmə prosesini düzgün şəkildə nümayiş etdirir;</p> <p>b. Müalicə prioritetlərinin müəyyən edilməsi prosesini düzgün izah edir;</p> <p>c. Bədbəxt hadisədən zərər çəkən, ilk yardım göstərən və təhlükə ilə üzləşmə ehtimalı olan digər şəxslərin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün görülməli olan tədbirləri aydın şəkildə təsvir edir;</p> <p>d. Kömək çağırmaq və məlumat ötürmək proseslərini təsvir edir.</p>
2. İlk yardım prosedurlarını həyata keçirir	<p>a. Bədbəxt hadisədən zərər çəkən nəfəs almayan şəxsə ürək masajı və süni nəfəs vermə prosedurlarını həyata keçirir;</p> <p>b. Bədbəxt hadisədən zərər çəkən nəfəs alan şəxsləri bərpa vəziyyətində düzgün yerləşdirir;</p> <p>c. Kəskin qanaxmanın qarşısını düzgün şəkildə alır;</p> <p>d. Sümük sınıqları, çıxıqları və onurğa sütununun zədələnmə halları zamanı düzgün yardım göstərir;</p> <p>e. Kəskin istilik və elektrik yanıqları zamanı düzgün yardım göstərir;</p> <p>f. Kimyəvi yanıqlar zamanı düzgün yardım göstərir.</p>
Yanğından mühafizə	
1. Yanğından mühafizə sahəsində həyata keçirilməli olan prosedurları izah edir	<p>a. Yanğınla mübarizə aparmaq üçün yanğın çıxışları, yanğınsöndürən və su kranlarını düzgün müəyyən edir;</p> <p>b. Real həyatdan götürülmüş misallar əsasında yanğın üçbucağını təsvir edir;</p> <p>c. Yanğın siqnalı, evakuasiya və xilasetmə prosedurlarını düzgün şəkildə təsvir edir;</p> <p>d. Mövcud təşkilati tələblərə cavab vermək baxımından yanğın zamanı qəbul edilməli olan ümumi prosedurları düzgün izah edir.</p>
2. Yanğınsöndürəndən istifadə edir	<p>a. Verilmiş yanğın növü ilə mübarizə aparmaq üçün uyğun yanğınsöndürəni seçir;</p>

	b. Seçilmiş yanğınsöndürənin düzgün istifadəsi qaydalarını təsvir edir, (əhatə olunanlar: yanğınsöndürən – su, köpük, CO2, quru toz, adyal).
3. Yanğının qarşısının alınması və yanğınla mübarizə sahəsində sadə tədbirlər ilə bağlı həmkarlarını təlimatlandırır	a. Həmkarlarına ehtiyat çıxışları, yanğınsöndürənlər, su kranları və şlanqların yerlərinin müəyyən edilməsi ilə bağlı təlimatlar verir; b. Həmkarlarına ehtiyat çıxışları, yanğınsöndürənlər, su kranları və şlanqlara sərbəst çıxışın təmin edilməsi üzrə təşkilati prosedurlarla bağlı təlimatlar verir.

Planlaşdırma	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Müxtəlif vəzifə öhdəliklərini (struktur bölmələrin fəaliyyətini) planlaşdırır və təqdim edir	a. Hər bir vəzifə öhdəliyi (struktur bölmə) üçün mövcud resursların istifadəsini təhlil edir; b. Resurslardan səmərəli istifadəni təmin etmək üçün təşkilat daxilində resurslardan ümumi istifadənin təkmilləşdirilməsinə, o cümlədən büdcə nəzarəti və gözlənilməz xərclərə dair planlar hazırlayır; c. Məsləhətləşmələr aparmaq üçün planı müvafiq işçilərə aydın və təfərrüatlı şəkildə təqdim edir.
2. Strateji plana uyğun olaraq planlar hazırlayır və onlara nəzarət edir	a. Strateji plan əsasında təşkilat üçün məqsədlər müəyyən edir; b. Məqsədlərin əldə edilməsi üçün lazım olan dəyişiklikləri planlaşdırır; c. Planları müvafiq maraqlı tərəflərə aydın və təfərrüatlı şəkildə təqdim edir; d. Planların strateji plana uyğun həyata keçirilməsinə nəzarət edir.

Hesabatvermə və sənədləşdirmə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz işi haqqında hesabat verir	a. Öz iş planları haqqında yazılı formada effektiv hesabat verir;

Hesabatvermə və sənədləşdirmə	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	b. Öz işinin nəticələri haqqında elektron formada effektiv hesabat verir.
2. Struktur bölmənin nəticələri haqqında hesabat verir	a. Struktur bölmənin planları haqqında effektiv hesabat verir; b. Struktur bölmənin fəaliyyətinin dövrü nəticələri barədə effektiv hesabat verir.
3. Struktur bölmə daxilində hesabatlılığı təşkil edir	a. Struktur bölmə daxilində hesabatvermənin məqsədlərini müəyyən edir; b. Hesabat vermək üçün effektiv sistemlərin yaradılmasını dəstəkləyir; c. Hesabatvermə sistemlərinin istifadəsi və tələbləri barədə işçi heyətinə effektiv məlumat verir; d. Hesabatvermə sistemlərini mütəmadi olaraq qiymətləndirir; e. Hesabatların adları, formaları, dövriliyi, vaxtı və ünvanını müəyyən edir; f. Təşkilata effektiv rəy və təkliflər verir.

Mənəvi, psixoloji və fiziki sağlamlığın qorunması	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Mənəvi-psixoloji sağlamlıqla bağlı valeologiyanın nəzəri və praktik əsaslarını bilir	a. Valeoloqiyanın məqsəd və vəzifələrini izah edir; b. İnsan şüurunun inkişaf mərhələlərini tibbi, fizioloji və bioloji baxımdan şərh edir; c. İnsanın psixoloji aləmini kamilləşdirən mənəvi keyfiyyətləri şərh edir; d. Şəxsiyyətin psixoloji sağlamlığında mənəvi sistemin (dəyər, ideal, inam, əqidə və.s.) rolunu izah edir; e. İnsanın mənəvi-psixoloji sağlamlığında "psixi enerji"nin rolunu izah edir; f. "İnsan-ətraf mühit" sisteminin qarşılıqlı əlaqəsini izah edir; g. Mənəvi-psixoloji sağlamlıqla fizioloji sağlamlığın qarşılıqlı əlaqəsini əsaslandırır;

Mənəvi, psixoloji və fiziki sağlamlığın qorunması	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	h. Sağlam şəxsiyyətin və sağlam cəmiyyətin formalaşmasında təhsil sisteminin rolunu əsaslandırır.
2. Peşə fəaliyyətində valeoloji bilikləri tətbiq edir	<p>a. Təhsilalanların mənəvi-psixoloji sağlamlığının qorunmasında təhsil iştirakçıları ilə aparılan işin metodlarını şərh edir;</p> <p>b. Mənəvi psixoloji inkişafı ilə bağlı təhsilalanlara özünütərbiyə yollarını izah edir;</p> <p>c. Təhsil iştirakçılarına valeoloji biliklərdən istifadə yollarını öyrədir.</p>
3. Uşağın anatomik və fizioloji xüsusiyyətlərini anladığını nümayiş etdirir	<p>a. Uşağın anatomik bədən quruluşunu izah edir;</p> <p>b. Uşaq orqanizmində gedən fizioloji prosesləri təsvir edir;</p> <p>c. Fizioloji proseslərin uşağın fiziki və psixi inkişafına təsirini izah edir;</p> <p>d. Uşaqda baş verə biləcək pozulmaların qarşısını alma qaydalarını izah edir;</p> <p>e. Uşaq orqanizminin inkişafına təsir edən amilləri fərqləndirir.</p>
4. Uşaq xəstəliklərinin ilkin əlamətlərini müəyyən edir	<p>a. Xəstəliklərin ümumi əlamətlərini izah edir;</p> <p>b. Xəstəliklər zamanı profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsi haqqında məlumat verir;</p> <p>c. Cəmiyyətdə sosioloji bəlaya çevrilən zərərli vərdişləri izah edir.</p>

Pedaqoji fəaliyyətin həyata keçirilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Pedaqogikanın əhəmiyyətini anladığını nümayiş etdirir	<p>a. Pedaqoji anlayışları fərqləndirir;</p> <p>b. Pedaqogikanın yeri, rolu və funksiyalarını şərh edir;</p> <p>c. Şəxsiyyətin inkişafına və formalaşmasına təsir edən amilləri izah edir;</p> <p>d. Müvafiq pedaqoji tədqiqat metodunu tətbiq edir.</p>
2. Pedaqoji prosesi təşkil edir	<p>a. Təlim prosesini təsvir edir;</p> <p>b. Təlimin mahiyyətini şərh edir;</p> <p>c. Təlimin təşkilində səmərəli texnologiyaları vəziyyətə uyğun müəyyən edir;</p>

Pedaqoji fəaliyyətin həyata keçirilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	<ul style="list-style-type: none"> d. Təlim zamanı müvafiq təlim metodlarını tətbiq edir; e. Təlimin prinsiplərini təhlil edir; f. Təlim prosesinin təşkili formalarının xüsusiyyətlərini fərqləndirir; g. Təlim resurslarına verilən pedaqoji tələbləri izah edir.
3. Tərbiyə prosesini təşkil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Şəxsiyyətin baza mədəniyyətini izah edir; b. Tərbiyənin prinsiplərini təhlil edir; c. Tərbiyənin formalarını məqsədəuyğun tətbiq edir; d. Müvafiq tərbiyə metodunu qaydalara uyğun tətbiq edir; e. Tərbiyə vasitələrini müvafiq şəkildə tətbiq edir.
4. Təhsil müəssisəsini idarə edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Təhsil müəssisəsinin idarə olunma məsələlərini izah edir; b. Daxili nəzarətin reallaşdırma yollarını izah edir.
5. İnküziv təhsili təşkil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İnküziv təhsildə differensial yanaşmanın mahiyyətini müəyyənləşdirir; b. İnküziya, diskriminasiya və inteqrasiyanı izah edir; c. İnküziv təhsil prosesində akkomodasiya haqqında təqdimat edir; d. İnküziv təhsildə modifikasiyalardan istifadə yollarını şərh edir; e. Fərdi tədris planını işləyib hazırlayır; f. İnküziv təhsildə müşahidə və qiymətləndirmə prosesini izah edir.
6. Milli kurikulumun tələblərini müəyyən edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Ümumi təhsilə və ümumi təhsilli şəxsə verilən tələbləri izah edir; b. Kurikulum islahatını şərh edir; c. Fənn kurikulumunun strukturunu fərqləndirir; d. Fənlər üzrə təlimin ümumi nəticələrini fərqləndirir.
7. Fənn kurikulumunun tələblərini həyata keçirir	<ul style="list-style-type: none"> a. Fənnin məzmun standartlarını izah edir; b. İnteqrasiyanın növlərini və formalarını fərqləndirir; c. Təlim strategiyalarını izah edir; d. Kurikulum üzrə qiymətləndirmə aparır.

Psixoloji fəaliyyətin həyata keçirilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Təlimin psixoloji əsaslarını anladığını nümayiş etdirir	<ul style="list-style-type: none"> a. Psixologiyanın inkişaf mərhələlərini və strukturunu izah edir; b. Psixologiyanın tədqiqat metodlarını təsnifatlaşdırır; c. Təlimdə sağlam psixoloji mühitin yaradılması qaydalarını şərh edir; d. Psixi inikasının təkamülü haqqında biliklər nümayiş etdirir; e. Psixika və şüurun əlaqəsini izah edir; f. Təlimə verilən psixoloji tələbləri fərqləndirir.
2. Şəxsiyyət, fəaliyyət və ünsiyyətin psixoloji məsələlərini təhlil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Şəxsiyyət fenomeni psixoloji məsələlərini təhlil edir; b. Şəxsiyyət haqqında nəzəriyyələrin mahiyyətini izah edir; c. Fəaliyyət və ünsiyyətin qarşılıqlı əlaqəsini izah edir; d. Fəaliyyət növləri haqqında məlumat verir; e. Ünsiyyətin müvafiq aspektini və psixoloji təsir vasitələrini tətbiq edir; f. Şəxsiyyətlərarası ünsiyyətin formalarını izah edir.
3. Şəxsiyyətin idrak proseslərini və fərdi psixoloji xüsusiyyətləri izah edir	<ul style="list-style-type: none"> a. İdrak proseslərinin inkişaf yollarını izah edir; b. Şəxsiyyətin fərdi psixoloji xüsusiyyətlərini təsvir edir; c. Temperament və xarakter xüsusiyyətlərini fərqləndirir; d. Şagirdləri qabiliyyətlərinə görə səciyyələndirir.
4. Yaş və pedaqoji psixologiya məsələlərinin təlimdə əhəmiyyətini anladığını nümayiş etdirir	<ul style="list-style-type: none"> a. Psixi inkişafın zəruri şərtlərini izah edir; b. Kiçik məktəb yaşı dövrü və aparıcı fəaliyyət növünü izah edir; c. Təlim və psixi inkişafın əlaqəsini izah edir; d. Tərbiyənin psixoloji məsələlərini açıqlayır; e. Şagirdlərin psixoloji xüsusiyyətlərini izah edir; f. Tədrisdə sağlam psixoloji mühitin yaradılması qaydalarını şərh edir; g. Sınıf kollektivinin yaradılması şərtlərini izah edir; h. Münaqişələrin yaranma səbəblərini və onların aradan qaldırılması yollarını şərh edir.

Tədrisdə düzgün təlim metodikasının tətbiq edilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Təlim metodlarını tətbiq edir	a. Təlim metodlarını fərqləndirir; b. Mövzunun məqsəd və məzmunu əsasında təlim metodlarını seçir; c. Təlim metodlarından məqsədəuyğun istifadə edir; d. Təlim prosesində müvafiq iş formasını həyata keçirir; e. Təlim prosesini perspektiv və cari plana uyğun həyata keçirir.
2. Təlim resurslarını hazırlayır	a. Mövzuya uyğun resursları hazırlayır; b. Təlim resurslarından müvafiq qaydada istifadə edir.
3. Təlimdə optimal mühit yaradır	a. Təlim üçün öyrədici, inkişafetdirici mühitin yaradılması qaydalarını izah edir; b. Yeni təlim texnologiyalarından istifadə edir; c. Təlim üçün optimallaşdırıcı metod və formaları seçir.

10.3. Spesifik səriştə modulları

Uşağa qulluq və valideynlərlə əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətin təşkil edilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Fərdi fəaliyyət planı hazırlayıb və icra edir	a. Uşağa qulluqla bağlı tələb olunan xidmətlərin növlərini müəyyən edir; b. İşin təhlükəsizlik normalarına uyğunluğunu təmin etmək üçün xidmət və obyektlərin risk qiymətləndirməsini aparır; c. Uşaqların ehtiyaclarını öyrənib qiymətləndirməklə nəticələri valideynlərə təqdim edir; d. Aylıq və gündəlik iş qrafiki hazırlayır.
2. Valideynlərlə birgə işini təşkil edir	a. Düzgün qaydada hazırlanmış suallar əsasında valideynlərdən uşaqlarla bağlı zəruri məlumatları alır və təhlil edir; b. Əldə olunan məlumatların müvafiq qaydada qeydiyyatına alınma, saxlanma və paylaşılması qayda və şərtlərini valideynlərlə razılaşdırır;

Uşağa qulluq və valideynlərlə əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətin təşkil edilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
	c. Gündəlik və dövri fəaliyyətlər barədə məsləhətləşmələr aparır.

Uşaqların gündəlik qayğılarının yerinə yetirilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Uşaqlar üçün gündəlik menyunu planlaşdırır	<ul style="list-style-type: none"> a. Uşağın pəhriz tələbləri nəzərə alınmaqla, gündəlik yemək menyusu hazırlayır; b. Günün müxtəlif saatlarına uyğun uşaqları düzgün qaydada yedizdirir; c. Uşaqların düzgün qidalanma rejiminə nəzarət etməklə, zəruri halda effektiv alternativ üsullar tətbiq edir.
2. Təhlükəsizlik, şəxsi gigiyena və sağlamlıqla bağlı tədbirləri yerinə yetirir	<ul style="list-style-type: none"> a. Uşağa özünəxidmət və gigiyena vərdisləri barədə təlimatlar verir; b. Uşağın ehtiyaclarına uyğun olaraq, yuyunduruması, geyindirilməsi və zəruri halda bezinin dəyişdirilməsi qaydalarını nümayiş etdirir; c. Uşağın şəxsi əşyalarını, oyuncaqlarını sterilizə edilməsi, təmizlənməsi və düzgün qaydada saxlanmasını nümayiş etdirir; d. Uşağın yatağının və oyun sahəsinin təmizliyini təmin edir; e. Uşağın gündəlik işləri (paltarlarının yuyulması, yataq dəstlərinin dəyişdirilməsi, qablarının yuyulması) müvafiq qaydada nümayiş etdirir; f. Uşağa tələb olunan hallarda həkim gələnə qədər ilk yardımın göstərilməsi qaydasını nümayiş etdirir.

Uşaqların öyrənmə fəaliyyətinin təmin edilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Uşaqların istirahət vaxtını təşkil edir	<ul style="list-style-type: none"> a. Uşağın yuxu və istirahət vaxtını planlaşdırır; b. Uşağın yuxu və istirahət rejiminin yerinə yetirilməsinə nəzarət edir; c. Hava şəraitinə uyğun olaraq və təhlükəsizliyə nəzarət etməklə uşaqlar ilə həm qapalı, həm də açıq havada oyunlar təşkil edir; d. Təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməklə istirahət tədbirləri və gəzintilər həyata keçirir; e. Uşaqlar üçün nağil və hekayələr seçib oxuyur; f. Uşaqlara yaradıcı fəaliyyətlə məşğul olmaları üçün mühit təşkil edir; g. Əlamətdar günlərdə müvafiq tədbirlər təşkil edir.
2. Uşaqlarda emosional inkişafa dəstək verir	<ul style="list-style-type: none"> a. Uşağın ehtiyaclarını qiymətləndirməklə onda baş verən emosional davranışlara düzgün qaydada dərhal cavab veririr; b. Məktəb yaşlı uşaqlar üçün özünütəsdiq və özünüidarəetmə bacarıqlarını formalaşdırmaq üçün müxtəlif məşğələlər keçirir; c. Sosial-emosional, idrakı, hərəkət (motor) bacarıqları və psixi inkişafı müşahidə etməklə qiymətləndirir; d. Uşaqların sosiallaşması üçün müxtəlif dəstək proqramları tətbiq edir.
3. Uşaqların davranışlarını yönləndirir	<ul style="list-style-type: none"> a. Uşaqların davranışlarının idarə edilməsi üçün müvafiq plan hazırlayır; b. Uşaqlara düzgün intizam qaydalarını öyrədir.

Qüsurlu uşaqlara xidmətin göstərilməsi	
Təlim (öyrənmə) nəticələri	Qiymətləndirmə meyarları
1. Əqli və fiziki qüsuru olan uşaqlara xidmət edir	a. Əqli və fiziki qüsuru olan uşaqlar üçün müvafiq xidmətləri hazırlayır; b. Əqli və fiziki qüsuru olan uşaqların düzgün qida rejimini müəyyən edir; c. Əqli və fiziki qüsuru olan uşaqların düzgün qidalandırılmasına nəzarət etməklə, zəruri hallarda alternativ üsullar təklif edir; d. Əlilliyi olan uşaqlar üçün yardımçı vəsaitlər, dəstək texnologiyası və müvafiq avadanlıqları istifadə edir; e. Zəruri halda düzgün qaydada ilk yardım göstərir; f. Qüsurlu uşaqların sosiallaşması üçün metodlar və həll yolları tətbiq edir.

11. Pedaqoji prosesin təşkili

Pedaqoji proses əvvəlcədən müəyyən olunmuş nəticələri əldə etmək üçün təhsilverənlərin əlaqələndirici, istiqamətverici, məsləhətçi, təhsilalanların isə tədqiqatçı, təcrübəçi, yaradıcı subyektlər kimi qarşılıqlı əməkdaşlıq fəaliyyətləri əsasında aşağıdakı prinsiplər nəzərə alınmaqla qurulur:

- pedaqoji prosesin tamlığı – pedaqoji prosesdə təlimin məqsədləri kompleks şəkildə (inkışafetdirici, öyrədici, tərbiyəedici) həyata keçirilir və təhsilverənlə təhsilalanların real nəticələrlə yekunlaşan birgə fəaliyyətini əhatə edir;
- təlimdə bərabər imkanların yaradılması – bütün təhsilalanlara eyni təlim şəraiti yaradılır və pedaqoji proses onların potensial imkanları nəzərə alınmaqla tənzimlənir;
- təhsilalana yönəlmə – təhsilalan pedaqoji prosesin mərkəzində dayanır. Bütün tədris və təlim işi təhsilalanların maraq və tələbatlarının ödənilməsinə, onların istedad və qabiliyyətlərinin, potensial imkanlarının inkişafına yönəldilir;
- inkişafyönümlülük – təhsilalanların əqli fəallığı izlənilir, nailiyyətləri təhlil edilir, bilik, bacarıq və vərdislərinin inkişaf səviyyəsi tənzimlənir;
- fəaliyyətin stimullaşdırılması – pedaqoji prosesin səmərəli və effektiv qurulması, təhsilalanların təlimə marağının artırılması üçün onların fəaliyyətindəki bütün irəliləyişlər qeyd olunur və dəyərləndirilir, nəticə etibarilə təhsilalanların təlim nəticələrinə daha uğurlu istiqamətləndirilməsi təmin edilir;
- dəstəkləyici mühitin yaradılması – pedaqoji prosesin münasib maddi-texniki baza əsasında və sağlam mənəvi-psixoloji mühitdə təşkil edilməsi keyfiyyətin və səmərəliliyin yüksəldilməsi üçün əlverişli və təhlükəsiz təlim şəraiti yaradır.

Tədris prosesində aşağıdakı aktiv və interaktiv təlim metodlarının mütəmadi olaraq tətbiq olunması məqsədmüvafiqdir:

- a) *Açıq müzakirələr* - təhsilalanların müəyyən mövzu ətrafında fikir mübadiləsinə cəlb edilməsində əsas məqsəd onların şəxsi fikir və ideyalarını öz sözləri ilə ifadə etmək bacarığının məşq etdirməsi üçün şərait yaratmaqdır. Bu, onların yaradıcılıq, mədəni özünüifadə və ünsiyyət bacarıqlarının inkişafına xidmət edir.
- b) *Beyin həmləsi metodu* - bu, diskussiyanın sərbəst formasıdır. Təhsilalanlarda yeni mövzuya maraq oyatmaq, habelə onların nəyi yaxşı (və ya pis) bildiklərini aydınlaşdırmaq məqsədilə bu metoddan istifadə olunur. Bu metoddan təhsilalanları fəallığa həvəsləndirmək və konkret problemi həll etmək, yaxud suala cavab axtarmaq üçün istifadə olunur.
- c) *Cütlüklərdə iş* - təhsilalanların cütlüklərdə işə cəlb olunması müxtəlif məqamlarda müəyyən məqsədə xidmət edə bilər. Təqdim olunmuş materialın təhsilalanlar tərəfindən mənimsəmə səviyyəsini qısa müddət ərzində yoxlamağa imkan verməklə bərabər, cütlüklərdə iş onların əməkdaşlıq etməsi üçün də əlverişli şərait yaradır.
- d) *Qruplarda iş* - müxtəlif bilik səviyyələrinə malik olan təhsilalanlar kiçik qruplarda işləməklə əlaqə yaratmaq, informasiyanı bölüşmək, bir-birinə təsir göstərmək və birgə qərar çıxarmaq imkanı əldə edirlər.
- e) *Fərdi iş* - hər bir təhsilalanın fərdi bacarığını müəyyən etmək üçün dərs prosesi zamanı fərdi tapşırıqların təyin edilməsi çox vacibdir. Təhsilalanların qruplarda, cütlüklərdə və ya fərdi olaraq işləməsindən asılı olmayaraq, bütün hallarda təhsilverənin əsas vəzifəsi monitorinq keçirmək, ara-sıra müdaxilə etməklə tədris və mənimsəmə prosesindəki çətinliklərini aşkar etmək və onları aradan qaldırmaqdır.
- f) *Nəzarət edilən və sərbəst təcrübə* - təqdim olunmuş yeni materialın təhsilalanlar tərəfindən düzgün qavranılması və dəqiqliklə tətbiq olunması bilavasitə təhsilverənin bələdçiliyi altında baş verməlidir. Təhsilalanların sonradan öz iş təcrübəsində müəyyən səhvlərə yol verməsinin qarşısını qabaqcadan almaq üçün ilk əvvəl nəzarətli təcrübə həyata keçirilməlidir. Bu yolla təhsilalanların qarşılaşdıqları çətinliklər üzə çıxarılmalı, aradan qaldırılmalı və yalnız bundan sonra onlar sərbəst təcrübəyə cəlb olunmalıdırlar.
- g) *Rəylər cədvəli* - bu məşğələni yerinə yetirərkən təhsilalanlar auditoriyanın ön hissəsində duraraq mübahisəli məsələlər haqqında mövqelərin arasıkəsilməz ardıcıl xəttini yaratmalıdırlar. Bu üsul mürəkkəb və birmənalı olmayan vəziyyətlərdə qərar qəbulunu asanlaşdırır, düşünülmüş qərar qəbul etməyə kömək edir.
- h) *Rol oyunu metodu* - təhsilalanlara gözlənilməz situasiyalar təqdim etməklə onların təcrübəsini artırmaq metodu olub, təhsilalanın hər hansı birinin prosesdə rolunun qəbul edilməsini və situasiyanın sonluqla başa çatmasını nəzərdə tutur. Rol oyunları metodu təhsilalanlara öz fəaliyyətlərini və hissələrini qiymətləndirməyə, real həyata bənzər vəziyyətdə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə imkan yaradır.
- i) *Hər kəs biri-birini öyrədir* - bu metod təhsilalanlara tədris prosesində öyrəndiklərini digərləri ilə bölüşdürməyə imkan yaradır.
- j) *Sual-cavab* - bu metod bilik, bacarıq və vərdişlərin möhkəmləndirilməsinə, boşluqların aradan qaldırılmasına və yaradıcılığın inkişaf etdirilməsinə xidmət edir. Sualların məharətlə verilməsi aşağıdakı nəticələrin əldə edilməsinə imkan yaradır: öyrənməyə

olan marağı və motivasiyanı artırır; qrupun bilik qazanmasına və daha çox fayda əldə etməsinə yardım edir; qrup üzvləri arasında ünsiyyəti artırır; bacarıqlar barədə düşünməyə və bu düşüncələri təcrübədən keçirməyə sövq edir; düşüncə və hisslərin ifadə olunması prosesini inkişaf etdirir; iştirakçıların bilik və dərrakəsinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə oluna bilər.

12. Yekun dövlət attestasiyası

Subbakalavr təhsil pilləsində ixtisaslar üzrə təhsil proqramları təhsilalanların dövlət attestasiyası ilə yekunlaşır.

Tədris planının bütün şərtlərini yerinə yetirmiş, o cümlədən nəzərdə tutulmuş cari attestasiyalardan (fənlər üzrə attestasiyalardan) müvəffəqiyyətlə keçmiş tələbələr yekun attestasiyaya buraxılırlar.

Yekun attestasiya bütün təhsilalanlar üçün məcburidir, onun hazırlanmasına və təşkilinə ayrılan müddət 6 həftədir.

Yekun attestasiya ixtisas üzrə buraxılış yekun dövlət imtahanı (fənlərarası) və ya buraxılış işinin müdafiəsindən ibarətdir.

Subbakalavr təhsil pilləsində tələbələrin topladığı kreditlərin sayı 180 olmalıdır. İxtisaslar üzrə təhsil proqramlarında nəzərdə tutulmuş kreditləri toplayan tələbə həmin proqramı mənimsəmiş hesab edilir. Subbakalavr pilləsinin təhsil proqramı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş şəxslərə yekun Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında "subbakalavr" peşə-ixtisas dərəcəsi verilir.

Yekun attestasiyanın təşkili və keçirilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilir.

13. Xüsusi qayğıya və ya əlavə dəstəyə ehtiyacı olan tələbələr

Təlim planlaşdırılarkən, qiymətləndirmə vasitələri seçilərkən və ya təhsil proqramına sonradan hər hansı bir düzəliş edilərkən xüsusi qayğıya ehtiyacı olan təhsilalanların ehtiyacları nəzərə alınmalıdır.

14. Kurikulumun hazırlanması prosesində iştirak edənlərin siyahısı

N:	İştirakçının adı, soyadı:	Təmsil etdiyi təşkilat:
1.	Laləzar Cəfərova	Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu
2.	Rasif Dünyamalıyev	EDU Co Consulting
3.	Şəhla Əliyeva	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
4.	Xalidə Həmidova	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
5.	Sədaqət Əliyeva	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
6.	Pərişan Həsənova	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
7.	Xalidə Rzayeva	“Peter Pan” uşaq bağçası
8.	Samirə Muxtarova	“İndigo” uşaq bağçası
9.	Vəfa Əfəndiyeva	“Baby Hall” uşaq bağçası
10.	Genevieve McCabe	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti
11.	Aynur Kərimova	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti
12.	Mehparə Əhmədova	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti
13.	Amin Çərkəzov	Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək layihəsinin eksperti